

فصل اول: آرامشم تو هستی

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ^۱

و جن و انس را نیافریدم جز برای آنکه مرا بندگی کنند.

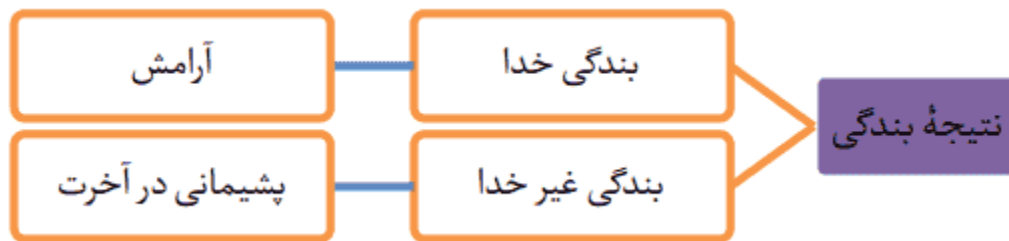
• مطابق آیهی بالا، هدف از خلقت انسان چیزی بجز بندگی کردن خداوند نیست.

بندگی کردن یعنی اطاعت کردن و تسلیم بودن. انسان‌ها همواره تسلیم و بنده کسی یا چیزی هستند، که شاید

کسی یا چیزی غیر از خدا باشد. مانند، شیطان، پول، تکنولوژی، انسان‌های دیگر و ...

نتیجه بندگی کردن خدا، آرامش است. کسانی که بندگی خدا را می‌کنند نه غصه‌ی گذشته را دارند و نه ترسی از

آینده. کسی که غیر از خدا را بندگی کند چیزی بجز حسرت و پشیمانی نصیبش نخواهد شد.

کسانی که بندگی شیطان را کرده باشند، شیطان هیچ کمکی به آنها نمی‌تواند بکند و حتی مسؤلیت کارهای خود

را هم نمی‌پذیرد. شیطان به آنها می‌گوید: من فقط شما را دعوت کردم و خودتان قبول کردید. من حتی برای

خودم هم نمی‌توانم کاری بکنم چه رسد به شما.

- احکام درس اول

^۱ آیه ۵۶ سوره ذاریات

برای دست زدن به آیات قرآن باید (واجب است) وضو داشته باشیم، ولی برای ترجمه آن نیازی به وضو نیست، مگر اسم خدا در آن باشد.

برای دست زدن به قسمت‌هایی از پرچم ایران که **لااله الا الله** دارد و بیست و دو **الله** اکبر نوشته شده روی پرچم باید (واجب است) وضو داشته باشیم.

برای خواندن قرآن بعد از وضو داشتن، مستحب^۲ است ابتدا از شر شیطان به خدا پناه ببریم. خواندن قرآن باید با **حوصله** و همراه با **تفکر** باشد. در آخر اینکه هر زمان کسی با صدای بلند قرآن می‌خواند باید سکوت کرد و به آن گوش داد.

ایستگاه تفکر

آیا داشتن وضو در هریک از موقعیت‌های زیر واجب است؟

ردیف	موقعیت	بلی	خیر
۱	مریم گردن‌بندی که در دو طرف آن نام «الله» حک شده است را به گردن می‌اندازد.	●	
۲	فاطمه سورة توحید را روی پارچه، با دست، گلدوزی می‌کند. او می‌خواهد تابلویش را به نمازخانه مدرسه هدیه دهد.	●	
۳	حمید جمله «اوشنوا و داناست» را با خط خوش روی تخته می‌نویسد.		●
۴	کمیل برای تلاوت قرآن از نرم‌افزار قرآنی استفاده می‌کند و روی صفحه‌گوشی همراه خود، آیات را لمس می‌کند.		●

^۲. بهتر است که

- سوالات پایان درس اول

1 - بر اساس آیه «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» هدف آفرینش انسان چیست؟

جواب: عبادت و بندگی خداوند

2 - آیا شیطان مسئولیت کارهای بندگان خود را در قیامت میپذیرد؟ پاسخ شیطان به آنها چیست؟

جواب: شیطان مسئولیت هیچکدام از کارهایشان را قبول نمی‌کند و به آنها می‌گوید: “مرا سرزنش

نکنید، خودتان را سرزنش کنید. من که با شما کاری نداشتم، جز این که دعوتتان کردم و شما هم

قبول کردید. الآن هم برای خودم نمی‌توانم کاری بکنم، چه رسد به شما.”

3 - نتیجه بندگی کردن خداوند چیست؟ توضیح دهید.

جواب: کسی که بندگی خدا را می‌کند، هم در دنیا و هم در آخرت، از غصه و ترس نجات پیدا میکند

و به آرامش می‌رسد. آرامش باعث می‌شود هم در دنیا از زندگی‌ات راضی باشی و هم در آخرت. این

نتیجه را تنها در بندگی خدا می‌شود پیدا کرد؛ نه بندگی دیگران.

4 - با توجه به آنچه در بخش احکام آموخته‌اید، ماجراهای زیر را با توجه به رفتار درست نسبت به

هریک از موقعیت‌ها، کامل کنید.

الف) در ایام انتخابات در خیابان راه می‌رفتم که روی زمین عکس یکی از نامزدها را دیدم که کنار

پرچم ایران عکس گرفته بود...

جواب: پرچم ایران به دلیل این که نام الله دارد، باید با وضو باشم و تا بتوانم آن را از روی زمین

بردارم.

ب) در خیلی از صفحات کتاب تعلیمات دینی و قرآن ما آیات قرآن هست. من وقتی این درس‌ها را

دارم...

جواب: با وضو وارد کلاس می‌شوم.

5 - سارا چند وقتی است به یک چهره مشهور سینمایی علاقه‌مند شده به طوریکه از شیوه لباس

پوشیدن، طرز فکر و حتی علاقه‌های شخصی او پیروی می‌کند. با توجه به آنچه درباره موضوع بندگی

آموخته‌اید توضیح دهید آیا رفتار او صحیح است؟ به نظر شما اینگونه افراد دچار چه عاقبتی خواهند

شد؟

جواب: خیر. راه درست زندگی فقط بندگی خداست و از این طریق به آرامش می‌رسیم، اما کسانی

که غیر خدا را بندگی می‌کنند، به حسرت و پشیمانی دچار می‌شوند

6 - محمد در ماه مبارک رمضان به خانه مادر بزرگش می‌رود. پدر بزرگ به او پیشنهاد می‌دهد با هم

قرآن بخوانند. بنابراین پدر بزرگ با صدای بلند قرآن می‌خواند و محمد گوش می‌کند و خط می‌برد.

مادر بزرگ با حسرت به آنها نگاه می‌کند چون توانایی خواندن قرآن را ندارد.

پدر بزرگ: برای دست زدن به آیات قرآن وضو داشته باشد. هنگام تلاوت از شر شیطان به خدا پناه

ببرد.

مادر بزرگ: هنگام تلاوت قرآن ساکت باشد و گوش دهد.

محمد: به آیات قرآن فکر کند. هنگام تلاوت قرآن او نیز ساکت باشد و گوش دهد.

فصل دوم: تویی که می‌شناسی‌ام

اولین قدم در بندگی خداوند شناخت اوست. وقتی خدا را بشناسیم می‌فهمیم که غیر از او کسی نمی‌تواند راه درست زندگی کردن را به ما بی‌آموزد. شناخت خدا عبادت است و انگیزه‌ی اطاعت و بندگی را در انسان زیاد می‌کند.

راه شناخت خدا از طریق شناخت صفات او ممکن است. برخی از صفات خداوند از این قرار است:

۱. خالق: خدا آفریننده‌ی ماست در نتیجه بهتر از هرکس دیگری ما و نیازهای ما را می‌شناسد. خیر و شر ما را فقط خدا می‌داند.

۲. دانا: چون خدا همه‌ی نیازهای ما را می‌داند.

۳. حکیم: چون همه‌ی کارهای خدا روی حساب و کتاب است.

- احکام درس دوم:

- ادرار، مدفوع و خون جزو نجاسات^۳ هستند و باید با آب پاک شوند.
- البته در اجرای احکام مانند احکام طهارت و یا حتی در خواندن نماز و تلفظ واژه‌ها نباید وسواس به خرج داد و باید راه تعادل را در پیش گرفت. نه وسواس و نه بی‌خیالی.
- کسی که وسواسی است در واقع حرف شیطان را گوش می‌دهد و حرف خدا را زیر پا می‌گذارد. حرف خدا این است که وسواسی‌ها به شک‌هایشان اعتنا نکنند. وسواسی‌ها باعث می‌شوند که دیگران فکر کنند دین‌داری سخت است و در نتیجه از دین‌گریزان می‌شوند.

درباره مفهوم ضرب المثل «اندازه نگه‌دار که اندازه نکوست» و ارتباطش با موضوع درس با یکدیگر گفت و گو کنید.
در این گفت‌وگو به برخی دیگر از وسواس‌ها یا بی‌خیالی‌ها در احکام دین اشاره کنید.

ارتباط با درس:

راه درست در احکام دین، اعتدال است. دین اسلام، دین سهولت و آسانی است و مسلمانان را به عمل به وظایف بدون افراط و تفریط فرامی‌خواند.

برخی وسواس‌ها در دین :

مانند وسواس در طهارت و تکرار بیش از حد وضو یا غسل به‌دلیل شک‌های بی‌مورد، یا سخت‌گیری‌های غیرضروری در امور حلال و حرام. این روش، آرامش را از فرد می‌گیرد.

- سوالات پایان درس

- ۱ - شناخت خدا چه تأثیری بر بندگی انسان دارد؟
جواب: وقتی انسان خدا را می‌شناسد، می‌فهمد کسی بهتر از او نمی‌تواند راه درست زندگی کردن به او بیاموزد. بنابراین انگیزه اطاعت از خدا را پیدا می‌کند.
- ۲ - با استفاده از صفات آفرینندگی و دانایی خداوند، دلایل خود را برای بندگی خدا بنویسید.
جواب: آیا خدایی که انسان را آفریده، به نیازهایش و راه پاسخ دادن به آن‌ها آگاه‌تر است یا کسی که خودش هم آفریده خداست؟ بنابراین، حالا که خدا خالق تمام جهان هستی است، باید او را پرستید و فقط به حرف‌های او گوش داد.
- ۳ - سعید خیلی دوست دارد پدرش را راضی کند تا هر طور شده برایش گوشی هوشمند بخرد. هر چه پدرش می‌گوید در این سن و سال داشتن این نوع گوشی به صلاحش نیست و او را از درس و زندگی می‌اندازد، زیر بار نمی‌رود. این هفته سعید در کلاس دینی از زبان معلم آیه‌ای را شنید که او را از تصمیمش

منصرف کرد. به نظر شما آن آیه کدام است؟ دلیل انتخاب خود را توضیح دهید.

الف) وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِى نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ □
ب) عَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ✓

- **دلیل:** خدایی که ما را آفریده، همه چیز را هم می‌داند. او آنچه را که برایمان خوب یا بد است، می‌داند، اما آگاهی ما به اندازه‌ای نیست که از همه آنها خبر داشته باشیم. به همین دلیل ممکن است از چیزی که به ضرر ماست خوشمان بیاید و برعکس از چیزی که به نفعمان است، بدمان بیاید.

سعید نیز متوجه شد پدرش صلاحش را می‌خواهد و بهتر است به حرف او گوش دهد.

- ۴ - دوست من! همین طور که به سؤالات پاسخ می‌دهی به این فکر کن که الآن برای نوشتن هر پاسخ از چند نعمت خدا استفاده می‌کنی؟ (نوشتن بیش از چهار نعمت امتیاز ویژه دارد).

جواب: چشم، دست، یادگیری، قدرت تفکر، کاغذ، قلم و...

اکنون یکی از این نعمت‌ها را انتخاب کن و بگو اگر این نعمت را نداشتی، چه دردسرهایی برایت پیش می‌آمد؟

جواب: اگر چشم نداشتیم نمی‌توانستیم به راحتی پاسخ سؤالات را بنویسیم. زیبایی جهان آفرینش را نمی‌دیدیم

- ۵ - محمد هنگام بازی دستش به دیوار کشیده و خونی شد. او باید چگونه دست خود را تطهیر کند؟

جواب: ابتدا باید خون را از روی دست پاک کند. سپس محل آلوده را با آب تمیز و پاک بشوید.

- ۶ - یاسمن برای اطمینان بیشتر به درستی وضوی خود، چندین بار وضو گرفتن را تکرار می‌کند. شما چه توصیه‌ای برای او دارید تا متوجه اشتباهش شود؟

جواب: تکرار وضو نه بهتر است و نه مورد تأیید دین. اگر یک بار وضو گرفتی و شک کردی، شکات رو نادیده بگیر. این تکرارها وسوسه‌ی شیطان که می‌خواهد عبادت رو سخت کنه. یک بار وضو بگیر و شک رو به خدا بسپار، همون کافیه!

فصل سوم: مرا رها نمی‌کنی

خداوند حکیم و دانا، از طریق کتب آسمانی و پیامبران و امامان، برنامه‌ای را که برای زندگی ما تنظیم کرده برایمان فرستاده است. همانطور که برای بندگی کردن خدا ابتدا باید او را بشناسیم، در مورد پیامبران و امامان هم باید شناخت داشته باشیم و در مورد آن‌ها مطالعه کنیم.

خدا به انسان **عقل** هم داده تا قدرت اندیشیدن برای تشخیص خوبی‌ها و بدی‌ها را داشته باشد.

سوالاتی ایجاد می‌شود که می‌پرسد: دینی که برای ۱۴۰۰ سال قبل بوده است مگر می‌تواند برای امروز من برنامه‌ریزی کند؟ پاسخ می‌دهیم: مگر با گذر زمان قرار است همه‌چیز عوض بشود؟ مگر خوبی، زشتی، خیانت، امانت‌داری و... تغییر می‌کنند؟ اگرچه در گذر زمان خیلی چیزها تغییر می‌کند ولی دستورات دین ثابت است. مثلاً در گذشته از شمشیر و نیزه در جنگ‌ها استفاده می‌شده است ولی امروز از سلاح‌های پیشرفته و جدید، ولی آن چیزی که ثابت است و در تعالیم دینی تاکید شده **دفاع از سرزمین** است.

احکام: بلوغ و تقلید

سه نشانه‌ی رسیدن به بلوغ عبارتند از: ۱. روییدن مو در بعضی از قسمت‌های بدن ۲. فعال شدن بعضی هورمون‌ها در بدن که نشانه‌های آن در دختران و پسران متفاوت است ۳. پانزده سال قمری تمام برای پسران (۱۴ سال و ۶ ماه و ۱۵ روز شمسی) و نه سال قمری برای دختران (۸ سال و ۸ ماه و ۲۱ روز).

برای آشنایی بیشتر با احکام می‌توان به رساله‌ی مراجع رجوع کرد. نظر مراجع در بسیاری موارد شبیه هم است و فقط در بعضی موارد تفاوت‌هایی با هم دارند؛ مثل احکام غسل کردن.

ایستگاه تفکر صفحه ۵۰ از من تا خدا هفتم

غیر از احکام شرعی که ما در آن‌ها به مرجع تقلید اعتماد می‌کنیم، در چه موارد دیگری، به کارشناسان مراجعه می‌کنیم؟ سه مورد را بیان کنید.

پاسخ: در موارد پزشکی به پزشکان، در مسائل حقوقی به وکلا، و در امور فنی مانند تعمیرات به متخصصان فنی و تعمیر کاران مراجعه می‌کنیم.

سوالات پایان درس سوم

۱. خداوند چگونه بندگان را هدایت می‌کند؟

پاسخ: خدا پیامبران را فرستاده و کتاب آسمانی هم به آنها داده تا مردم را هدایت کنند. علاوه بر اینها، امامانی هم تعیین کرده تا راهها و بیراهه‌های زندگی را به ما نشان دهد. خدا به انسان عقل هم داده تا قدرت اندیشیدن داشته‌باشد و بتواند دستورات قرآن و پیامبر و امامان را بفهمد.

۲. مجید و رضا بعد از آشنایی با شیوه‌های هدایت‌الهی تصمیم گرفتند در اوقات فراغت به خواندن داستان‌هایی درباره امامان بپردازند. توضیح دهید آن‌ها چه دلیلی برای تصمیم خود دارند؟

پاسخ: همانگونه که شناخت خدا لازم است، پیامبر و امامان را نیز باید شناخت. باید درباره آنها مطالعه کرد و از شخصیت و روش زندگیشان آگاه شد

۳- منظور از رساله مراجع چیست؟

پاسخ: کتاب‌هایی است که توسط مراجع تقلید برای پیروان خود می‌نویسند تا احکام شرعی مورد نیاز مردم را به زبان ساده و با دسته‌بندی موضوعی بیان کنند و به افراد کمک کنند تا وظایف دینی خود را بر اساس نظر مرجع تقلیدشان انجام دهند.

۴ - نشانه‌های بلوغ شرعی را بنویسید.

پاسخ:

۱. روییدن مو در برخی قسمت‌های بدن
۲. فعال شدن برخی هورمون‌ها در بدن که نشانه‌های آن در پسران و دختران متفاوت است
۳. رسیدن به سن بلوغ که برای پسران پایان پانزده سال قمری و برای دختران پایان نه سال قمری است.